

EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan väli- nen laajennettu puitesopimus sekä EU:n ja Chilen tasa- vallan välinen väliaikainen kauppasopimus

Kokous

Eduskuntatunnus

U 32/2021 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Tämän U-jatkokirjeen tarkoituksena on antaa lisätietoja EU:n ja sen jäsenvaltioiden ja Chilen välistä laajennettua puitesopimusta sekä EU:n ja Chilen välistä väliaikaista kauppasopimusta koskevien sopimusneuvotteluiden tuloksesta sekä jatkoaskelista. Eduskunnalle on annettu prosessista tietoja aikaisemmin E-kirjeellä E 51/2017 ja U-kirjelmällä U 32/2021 vp. Suurin muutos aiempiin eduskunnalle annettuihin tietoihin nähden on sopimuskokonaisuuden sopimusarkkitehtuuri, joka lopullisessa muodossaan sisältää kaksi erillistä oikeudellista instrumenttia, eli 1) laajennetun puitesopimuksen sekä 2) väliaikaisen kauppasopimuksen, joka sisältää EU:n yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvat kauppa ja investointien markkinoillepääsyä koskevat määräykset.

Euroopan Unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen välillä on voimassa vuonna 2002 tehty Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen välinen sopimus assosiaatiosta (OJ L 352, 30.12.2002, pp. 3-1450, SopS 30 ja 31/2005). Assosiaatiosopimus sisältää myös vapaakauppaa koskevan osan, jota alettiin soveltaa väliaikaisesti vuonna 2003. Sopimus tuli kokonaisuudessaan voimaan vuonna 2005.

Assosiaatiosopimuksen tekemisen jälkeen niin EU:n kuin Chilen asema kansainvälisessä yhteisössä ja yhteistyössä on muuttunut, ja assosiaatiosopimusta on haluttu modernisoida heijastamaan paremmin osapuolten välisiä suhteita ja rooleja kansainvälisessä yhteisössä sekä toimintaympäristössä tapahtuneita muutoksia ml. uudet globaalit haasteet.

Komissio ja korkea edustaja valtuutettiin marraskuussa 2017 aloittamaan neuvottelut modernisoidun assosiaatiosopimuksen aikaansaamisesta Chilen kanssa. Uudella sopimuksella on tarkoitus korvata vanha assosiaatiosopimus. Neuvottelut saatiin päätökseen 9.12.2022. Komissio antoi 5.7.2023 ehdotuksen (COM(2023) 431) neuvoston päätökseksi EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen välisen laajennetun puitesopimuksen allekirjoittamisesta EU:n puolesta ja sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta. Samalla komissio antoi ehdotuksen (COM(2023) 434) neuvoston päätökseksi EU:n ja Chilen välisen väliaikaisen kauppasopimuksen allekirjoittamisesta EU:n puolesta.

Laajennettu puitesopimus (Advanced Framework Agreement, AFA) sisältää poliittisen yhteistyön pilarin sekä kauppaa ja investointeja koskevan pilarin (johon sisältyy investointien suojaa koskevia määräyksiä). Väliaikainen kauppasopimus (Interim Agreement on Trade, ITA) kattaa vain ne puitesopimuksen kauppaa- ja investointipilarin osat, jotka kuuluvat EU:n yksinomaiseen toimivaltaan. Jäsenvaltioiden ei siten tarvitse ratifioida väliaikaista kauppasopimusta, vaan se tulee voimaan EU:n ja Chilen hyväksyttyä sopimuksen. Väliaikainen kauppasopimus päättyy, kun laajennettu puitesopimus tulee voimaan.

Alun perin neuvoteltiin vain yhdestä sopimuksesta, joka olisi tullut voimaan, kun kaikki jäsenvaltiot, EU ja Chile olisivat hyväksyneet sopimuksen sisäisten menettelyidensä mukaisesti. Kauppa ja investointien markkinoillepääsyä koskevat EU:n yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvat määräykset päätettiin kuitenkin eriyttää väliaikaiseen kauppasopimukseen, jotta nämä määräykset saataisiin nopeammin voimaan. Myös laajennetun puitesopimuksen poliittisia ja yhteistyötä koskevia määräyksiä olisi tarkoitus soveltaa suuressa osin (ml. poliittiset vakiolausekkeet) väliaikaisesti ennen sopimuksen voimaantuloa.

Komission ehdotuksia sopimusten allekirjoittamisesta on käsitelty neuvoston Latinalaisen Amerikan ja Karibian työryhmässä 11.7.2023 ja 12.9.2023. Tarkoituksena on hyväksyä ehdotukset neuvostossa 4.–5. joulukuuta ja tätä edeltävässä COREPER-käsitellyssä aikaisintaan 15.11.2023. Sopimukset on tarkoitus allekirjoittaa joulukuussa Espanjan EU-puheenjohtajakaudella.

Suomen kanta

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että EU:n ja sen jäsenmaiden sekä Chilen välinen sopimus modernisoidaan vastaamaan nykyistä poliittista ja kaupallistaloudellista ympäristöä. Sopimuksilla vastataan osaltaan myös uusiin globaaleihin haasteisiin kuten ilmastonmuutokseen ja Venäjän hyökkäyssotaan ja sen maailmanlaajuisiin seurauksiin. Valtioneuvosto katsoo Euroopan komission ja korkean edustajan neuvotelleen sopimukset niille annetun mandaatin sekä Suomen ja EU:n tavoitteiden mukaisesti.

Sopimukset tukevat osaltaan Suomen yleisiä tavoitteita kuten kansainvälistä yhteistyötä, sääntöpohjaista maailmanjärjestystä sekä yhteisiin sääntöihin perustuvaa kansainvälistä kauppaa. Sopimuskokonaisuus edistää hallitusohjelmaan kirjattua tavoitetta, jonka mukaan Suomi toimii aktiivisena osana sääntöpohjaista kansainvälistä järjestelmää ja kansainvälisten suhteiden rakentajana.

Valtioneuvosto katsoo, että sopimukset vahvistavat EU:n ja Chilen kumppanuutta sekä Euroopan unionin asemaa Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueella. Sopimukset vahvistavat samalla EU:n globaalia roolia, vaikuttavuutta ja kilpailukykyä. Chile on EU:lle ja Suomelle tärkeä samanmielinen kumppani. Yhteiseen arvopohjaan perustuvien kumppanuuksien merkitys on korostunut tämänhetkisessä geopoliittisessa tilanteessa.

Sopimuskokonaisuudessa on huomioitu hyvin Suomen painottamat teemat kuten ihmisoikeuksien ja tasa-arvon edistäminen sekä kauppa ja kestävä kehitys. Se sisältää Suo-

men korostamat vakiolausekkeet ihmisoikeuksista, kansainvälisestä rikostuomioistuintimesta, pien- ja kevytaseista, kansainvälisen terrorismin vastaisesta toiminnasta ja joukkotuhoukseiden leviämisen estämisestä. Suomen tavoitteiden mukaisesti dialogi ja yhteistyö käsitetään sopimuksessa laajasti, mukaan lukien kansalaisyhteiskunnan rooli. Sopimuskokonaisuus vahvistaa edellytyksiä edistää yhteistyössä Agenda 2030:n tavoitteita, mukaan lukien tasa-arvoa, rauhaa ja turvallisuutta.

Valtioneuvosto katsoo, että sopimukset palvelevat EU:n tarvetta varmistaa kriittisten raaka-aineiden saatavuus ja monipuolistaa niiden toimitusketjuja. Chile on johtava tärkeimpien kriittisten raaka-aineiden tuottaja, mukaan lukien kupari ja litium, jotka ovat välttämättömiä Euroopan vihreälle ja digitaaliselle siirtymälle ja Euroopan kilpailukykyyn säilyttämiselle.

Valtioneuvosto kannattaa uusia ja mahdollisimman kattavia kauppasopimuksia EU:n ulkopuolisten maiden ja maaryhmien kanssa. Kauppasopimukset vaikuttavat myönteisesti Suomen talouskasvuun, työllisyyteen ja kilpailukykyyn. Valtioneuvosto katsoo, että Chilen kanssa neuvoteltu sopimuskokonaisuus avaa uusia mahdollisuuksia kaupalle ja investoinneille. Se helpottaa suomalaisten yritysten tuotteiden ja palveluiden pääsyä Chilen markkinoille, sillä suurin osa olemassa olevista tulleista poistetaan ja pääsyä julkisiin hankintasopimuksiin laajennetaan, palvelumarkkinat avataan ja sijoittajille tarjotaan ennakoitavissa olevat toimintaedellytykset. Samalla pyritään huolehtimaan Suomelle tärkeiden perusoikeuksien, ympäristönsuojelun sekä kuluttajien terveyden ja turvallisuuden kunnioittamisesta.

Valtioneuvosto kannattaa sekä laajennetun puitesopimuksen että väliaikaisen kauppasopimuksen pikaista allekirjoittamista ja voimaansaattamista. Valtioneuvosto pitää hyvänä, että EU:n yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvien kauppaa ja investointien markkinoillepääsyä koskevien määräysten osalta on tarkoitus tehdä väliaikainen kauppasopimus, jotta kyseiset määräykset saadaan mahdollisimman pian voimaan.

Pääasiallinen sisältö

Yleistä

Laajennettu puitesopimus tarjoaa nykyaikaistetun ja kattavan oikeudellisen kehyksen EU:n ja Chilen välisille suhteille politiikkaa, turvallisuutta, alakohtaista yhteistyötä ja kauppaa koskevissa asioissa. Se vastaa Chilen ja EU:n ja sen jäsenmaiden kohtaamiin poikkeuksellisiin globaaleihin haasteisiin kuten ilmastomuutokseen ja Venäjän hyökkäyssodan seurauksiin, jotka ovat korostaneet tarvetta vahvistaa suhteita samanmielisten kumppaneiden kanssa. Poliittisesta näkökulmasta sopimus on merkittävä askel kohti Euroopan unionin aseman ja vaikuttavuuden vahvistamista Latinalaisessa Amerikassa demokratian ja ihmisoikeuksien kaltaisten yhteisten ja yleismaailmallisten arvojen pohjalta. Se helpottaa poliittisen, alueellisen ja kansainvälisen yhteistyön kehittämistä kahden samanmielisen kumppanin välillä ja tuo käytännön etuja molemmille osapuolille.

Sopimuksessa on johdannon lisäksi neljä osaa: i) yleiset periaatteet ja päämäärät, ii) poliittinen vuoropuhelu ja yhteistyö, iii) kauppa ja kauppaan liittyvät kysymykset ja iv) institutionaaliset ja loppumääräykset. Sopimus kattaa yhteistyön muun muassa seuraavilla osa-alueilla: ulkopolitiikka, ihmisoikeudet, naisten oikeudet, kauppa ja investoinnit, ympäristö, ilmastomuutos, kansainvälinen valtamerten hallinnointi, energia, verotus, koulutus ja kulttuuri, työmarkkinat, työllisyys- ja sosiaaliasiat, tiede ja teknologia sekä liikenne. Laajennetussa puitesopimuksessa käsitellään myös oikeusalan yhteistyötä, oikeusvaltioperiaatetta sekä järjestäytynyttä rikollisuutta ja korruptiota. Sopimus luo edelly-

liikunta); ja vi) valtion ja julkishallinnon nykyaikaistaminen, hallinnon hajauttaminen, aluepolitiikka ja instituutioiden välinen yhteistyö.

Poliittista vuoropuhelua, ulkopoliittikkaa, kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta, hallinto-tapaa ja ihmisoikeuksia koskeva luku sisältää kaikki poliittiset vakiolausekkeet, joiden mukaan ottamista Suomi korostaa kaikkien EU:n yhteistyösopimusten kohdalla, mukaan lukien demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteiden kunnioittaminen sekä EU:n vakiolausekkeet ihmisoikeuksista, kansainvälisestä rikostuomioistuimesta (ICC), kansainvälisen terrorismin vastaisesta toiminnasta ja joukkotuhoukset leviämisen es-tämistä sekä pienaseista ja kevyistä aseista. Sukupuolten tasa-arvo ja naisten ja tyttöjen voimaannuttaminen on huomioitu sopimuksessa hyvin.

Korruption osalta osapuolet sitoutuvat yhteistyöhön korruptiontorjunnassa noudattamalla relevantteja kansainvälisiä velvoitteitaan. Osapuolet sitoutuvat edistämään ja helpotta-maan tiiviimpää vuoropuhelua ja yhteistyötä asianomaisten instituutioiden välillä sopi-muksen kattavilla aloilla. Suomen tavoitteiden mukaisesti korruption torjuntaa koskeva osio sisältää yhteistyön ja dialogin lisäämiseen ja parhaiden käytänteiden vaihtoon liitty-viä määräyksiä. Osapuolet sitoutuvat myös edistämään YK:n korruption vastaisen yleis-sopimuksen toimeenpanoa. Lisäksi osapuolet tunnustavat korruptiontorjunnan tärke-yden kansainvälisessä kaupassa ja sijoitustoiminnassa. Näihin liittyen osapuolet tekivät sopimuksen yhteyteen korruption ehkäisemistä ja torjumista koskevan pöytäkirjan.

Kestävän kehityksen ja Agenda 2030:n tavoitteiden edistäminen on huomioitu sopimuk-sessa vahvasti ja Suomen tavoitteet huomioiden. Osapuolet vahvistavat sitoutumisensa YK:n ilmastonsuojelun puitesopimukseen ja Pariisin sopimukseen sekä toteavat, että ilmastomuutoksen välitön uhka edellyttää yhteisiä toimia.

Sopimuskokonaisuuden kauppaa ja investointeja koskevat määräykset

Laajennetun puitesopimuksen kauppaa koskevat osat ja väliaikainen kauppasopi-mus

Tavarakauppa

Suomen tavoitteena oli poistaa nykyisen vapaakauppasopimuksen liberalisoinnin ulko-puolella olevat tullit mahdollisimman pikaisesti sopimuksen voimaantultua tai mahdolli-simman lyhyiden siirtymäaikojen kuluessa. Voimassaolevan vapaakauppasopimuksen myötä teollistuuotteiden kauppa EU:n ja Chilen välillä on tullitonta, mutta osa maatalous- ja kalastustuotteista on yhä liberalisoinnin ulkopuolella. Uuden sopimuspaketin myötä Chilen puolelta liberalisoidaan 96 % tariffilinjaista, jotka eivät olleet aikaisemman vapau-tuksen piirissä, ja EU:n puolelta 66 %. Siirtymäajat ovat maksimissaan seitsemän vuotta. Chile liberalisoi mm. maitotuotteet ja jalostettuja elintarvikkeita. Molemmiin puolin tietyt maataloustuotteiden kiintiöt jäävät voimaan (esim. EU:n osalta juusto, Chilen osalta suklaa, jalostettu vilja ja sienet), mutta nämä liberalisoidaan siirtymäajan jälkeen. Sopimuksen ulkopuolelle jäävät sensitiivisimmät tuotteet kuten sokeri molempien osalta ja banaanit ja riisi EU:n osalta. Lihatuotteiden osalta EU kasvattaa tuontikiintiöiden suu-ruutta. Uusia kiintiöitä avataan esimerkiksi hedelmäjalosteille, oliiviöljylle, omename-hulle, munille, maissille, etanolille ja rommille. Saavutettu neuvottelutulos vastaa Suo-men tavoitteita.

Alkuperäsäännöt

Suomen tavoitteena olivat päivitetyt, elinkeinoelämän ajanmukaiset rakenteet ja tarpeet huomioivat alkuperäsäännöt, jotka ovat mahdollisimman yksinkertaiset ja selkeät ja mahdollistavat tullietuuksien tehokkaan hyödyntämisen. Sopimuksen alkuperäsäännöt pohjautuvat EU:n nykyiseen malliin. Säännöt mahdollistavat myös Keski-Amerikan ja

Andien maiden (joiden kanssa EU:lla myös on vapaakauppasopimus) välituotteiden hyödyntämisen. Saavutettu tulos vastaa Suomen tavoitteita.

Tullimenettelyt, kaupan helpottaminen ja yhteistyö tulliasioissa

Suomen tavoitteena oli yksinkertaistaa ja sujuvoittaa tulli- ja kauppamenettelyjä sekä lisätä tulliyhteistyötä. Sopimuksissa on päivitetty aiemman sopimuksen tuontia, vientiä ja kauttakulkua koskevia sääntöjä, vaatimuksia ja menettelyjä. Osapuolet ovat myös tehneet pöytäkirjan keskinäisestä hallinnollisesta avusta tulliasioissa ("Protocol on mutual administrative assistance in customs matters"), jonka tarkoituksena on varmistaa tulliyhteistyö ja tavaroita koskevien tietojen vaihto sopimuspuolten välillä. Saavutettu tulos vastaa Suomen tavoitteita.

Kaupan suojatoimet

Suomen tavoitteena oli kaupan suojatoimien osalta WTO:n sopimusmääräyksiä pidemmälle menevien määräysten sisällyttäminen sopimukseen. Neuvoteltujen sopimusten kaupan suojatoimia (polkumyynti-, tasoitustulli- ja suojatoimi-instrumentit) koskevat määräykset vastaavat pitkälti EU:n vapaakauppasopimuksissa yleensä sovittuja, WTO:n polkumyyntiä koskevaan sopimukseen, tukia ja tasoitustulleja koskevaan sopimukseen sekä suojalausekesopimukseen perustuvia sääntöjä. Neuvotteluissa on sisällytetty sopimukseen WTO-sääntöjä pidemmälle meneviä määräyksiä erityisesti läpinäkyvyyden ja osapuolten puolustautumisoikeuden osalta. Saavutettu tulos vastaa Suomen tavoitteita.

Terveys- ja kasvinsuojelutoimet

Suomen tavoitteena oli terveys- ja kasvinsuojelutoimien osalta sopimus, joka täydentää riittävän kunnianhimoisesti WTO:n sopimusta terveys- ja kasvinsuojelutoimista ja että sopimuksen kautta voidaan vaikuttaa mahdollisiin terveys- ja kasvinsuojelurajoitusten aiheuttamiin kaupanesteisiin. Suomi piti tärkeänä, että sopimukseen sisällytetään eläinten hyvinvointia ja antibioottiresistenssin vastaista yhteistyötä koskevia sitoumuksia sekä kannatti kestäviä ruokajärjestelmiä edistävän yhteistyön vahvistamista. Uusi sopimuskokonaisuus on yksi EU:n kattavimmista terveys- ja kasvinsuojelutoimien osalta. Joitain parannuksia ja muutoksia on tehty päivityksen myötä, määräyksiä on yksinkertaistettu ja on nojattu selkeämmin kansainvälisiin standardeihin ja organisaatioihin. Sopimuksissa mm. hyväksytään EU yhtenä kokonaisuutena, mikä on EU:lle keskeinen tavoite kaikissa sopimusneuvotteluissa. Neuvoteltu sopimuskokonaisuus lisää yhteistyötä sekä kansainvälisillä foorumeilla että kahdenvälisesti. Sopimuksilla ei puututa osapuolten sääntelyoikeuteen tai oikeuteen suojella. Sopimuskokonaisuus pitää sisällään myös erillisen kestäviä ruokajärjestelmiä koskevan luvun. Saavutettu tulos vastaa Suomen tavoitteita.

Energia ja raaka-aineet

Suomen tavoitteena oli sisällyttää sopimukseen energiaa ja raaka-aineita koskevat erityismääräykset, joilla lisätään avoimuutta, tasapuolista kohtelua ja syrjimättömyyttä EU:n ja Chilen välisessä energiatuotteiden ja raaka-aineiden kaupassa sekä tuetaan uusiutuvan energiatuotteiden kaupan lisäämistä. Neuvotellun sopimuspaketin energiaa ja raaka-aineita koskevat määräykset kuuluvat EU:n kattavimpiin. Luvulla varmistetaan osapuolille tasapuoliset toimintaedellytykset sekä vahvistetaan kilpailukykyisiä arvoketjuja. Chile luopuu oikeudesta asettaa korkeampaa vientihintaa verrattuna kotimarkkinahintaan, kuitenkin sillä poikkeuksella, että raaka-aineiden osalta Chilellä on oikeus edistää kotimaista arvonnalisää omassa kehittyvässä teollisuudessaan. Sopimuksella sitoudutaan laajasti tekniseen yhteistyöhön liittyen mm. standardien kehitykseen ja asetteluun sekä kansainvälisillä foorumeilla. Osapuolet tekevät yhteistyötä myös tutkimuksessa, kehityksessä ja innovoinnissa. Osapuolet sitoutuvat raaka-aineiden vastuulliseen hankintaan ja kestävään tuotantoon.

Osapuolet tunnustavat tarpeen nopeuttaa uusiutuvien ja vähähiilisten energialähteiden käyttöönottoa. Osapuolet tekevät yhteistyötä energia-alalla molempia osapuolia kiinnostavissa asioissa, kuten uusiutuva energia (erityisesti teknologioiden, sähköjärjestelmään pääsyn, varastoinnin ja joustavuuden sekä uusiutuvan vedyn koko toimitusketjun osalta), energiatehokkuus, sähköön perustuva liikenne ja latausinfrastruktuurin käyttöön-otto sekä avoimet ja kilpailukykyiset energiamarkkinat. Osapuolet tekevät tarvittaessa yhteistyötä uusiutuvien polttoaineiden osalta esim. sertifiointijärjestelmien lähentämiseksi, kansainvälisten standardien kehittämiseksi ja poistaakseen toimenpiteet, jotka voivat vääristää kahdenvälistä kauppaa. Saavutettu neuvottelutulos vastaa Suomen tavoitteita.

Tekniset kaupanesteet

Suomen tavoitteena oli, että EU ja Chile lisäävät yhteistyötä teknisten kaupanesteiden vähentämiseksi. Sopimuksissa helpotetaan EU:n ja Chilen välistä tavarakauppaa edelleen lisäämällä yhteistyötä ja sääntelyn avoimuutta sekä vähentämällä erilaisista teknisistä määräyksistä, standardeista ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä aiheutuvia tarpeettomia esteitä. Sopimuksissa muun muassa sovitaan pakollisia merkin-
töjä koskevista säännöistä. Tulos vastaa tavanomaista EU:n kauppasopimusta ja Suomen tavoitteita.

Palvelut ja investointien markkinoillepääsy

Suomi kannatti palveluiden ja investointien markkinoillepääsyn kattavaa laajentamista. Tavoitteena oli rajat ylittävään palveluiden tarjoamiseen, yritysten sijoittautumiseen sekä yritystoimintaan liittyvien henkilöiden maahantuloon ja oleskeluun liittyvien esteiden vähentäminen. Digitaalisen kaupan osalta Suomi tavoitteli määräyksiä, jotka edistävät digitaalisen kaupankäynnin edellytyksiä niin yritysten kuin kuluttajienkin eduksi. Palvelukaupan ja investointien markkinoillepääsyn osalta neuvottelutulos on erittäin hyvä. Chile tekee sitoumuksia myös sellaisilla aloilla (ml. energia ja kaivostoiminta), joiden osalta se ei ole aiemmissa kauppasopimuksissaan tehnyt sitoumuksia. Hyviä sektori-kohtaisia sitoumuksia saatiin näiden lisäksi mm. liikenne-, televiestintä-, ja asiantuntija-palveluiden, yritystoimintaan liittyvien henkilöiden liikkumisen sekä tehdastuotannon osalta. Tulokset ovat hyviä myös digitaalisen kaupan osalta, jossa Chile hyväksyi EU:n sopimusmalin käyttämisen. Saavutettu tulos vastaa hyvin Suomen tavoitteita.

Pääomaliikkeet

Pääomaliikkeiden osalta sopimus sisältää EU:n vapaakauppasopimukseen sisältyvät tavanomaiset määräykset sekä poikkeukset pääomien vapaasta liikkeestä sopimuksen kattamilla aloilla. Saavutettu tulos vastaa Suomen tavoitteita.

Julkiset hankinnat

Suomi tavoitteli julkisten hankintamenettelyjen läpinäkyvyyden lisäämistä sekä osapuolten julkisten hankintojen markkinoiden avaamista entistä laajemmin tasaveroisten ja syrjimättömien toimintaedellytysten luomiseksi. Neuvottelutulos täydentää aiemman sopimuksen julkisten hankintojen määräyksiä ja sitoumuksia sekä parantaa pääsyä julkisten hankintojen markkinoille. Chile alentaa tavara- ja palveluhankintojensa kynnysarvoja verrattuna nykysopimukseen. Keskushallinnon tavara- ja palveluhankintojen kynnysarvo alenee 130.000 SDR:stä 95.000 SDR:än (Special Drawing Rights) sekä satamien ja lentokenttien osalta 400.000 SDR:stä 220.000 SDR:än. Hankintamenettelyt muuttuvat Chilessä läpinäkyvämmiksi, sillä Chile tulee julkaisemaan kolmen vuoden siirtymäajan jälkeen hankintailmoitukset maksutta yhdessä sähköisessä portaalissa. Sopimuksissa on sovittu, että Chileen sijoittautuneet EU-yritykset voivat osallistua tasavertaisesti chileläisten yritysten kanssa Chilen julkisten hankintojen tarjouskilpailuihin ja päinvastoin. Saavutettu tulos vastaa Suomen tavoitteita.

Valtion omistamat yritykset

Suomen tavoitteena oli sisällyttää sopimukseen mahdollisimman kattavat määräykset koskien valtion omistamia yrityksiä. Neuvoteltujen sopimusten määräykset vastaavat tältä osin tasoltaan EU:n muita viimeaikaisia sopimuksia, ja ovat Suomen tavoitteiden mukaisia. Sopimuksissa vahvistetaan valtio-omisteisten yritysten, nimettyjen monopolien ja yksinoikeus- tai erityisoikeuksia saaneiden yritysten toimintaa koskevat säännöt. Säännöillä pyritään varmistamaan toimintaympäristön avoimuus, syrjimättömyys ja tasapuoliset toimintaedellytykset. Saavutettu tulos vastaa Suomen tavoitteita.

Kilpailusäännöt

Suomen tavoitteena oli, että sopimuksen kilpailupolitiikkaa koskevat määräykset ovat linjassa EU:n kilpailu- ja valtiontukisääntöjen kanssa ja että ne olisivat mahdollisimman kattavat. Kilpailua koskevat sopimusmääräykset vastaavat tasoltaan EU:n muita viimeaikaisia sopimuksia, ovat linjassa EU:n kilpailulainsäädännön kanssa ja vastaavat Suomen neuvottelutavoitteita. Sopimuksissa määrätään, että molemmat osapuolet varmistavat alueillaan tehokkaan kilpailulainsäädännön, jonka täytäntöönpanosta vastaavat riippumattomat viranomaiset, joiden on toimittava avoimesti ja syrjimättömästi. Sopimuksissa määrätään myös viranomaisten välisestä yhteistyöstä. Saavutettu tulos vastaa Suomen tavoitteita.

Valtiontuet

Suomen tavoitteena oli, että valtiontukia koskevat määräykset ovat linjassa EU:n valtiontukisääntöjen kanssa ja että ne olisivat mahdollisimman kattavat. Lisäksi tavoitteena oli, että määräykset menevät WTO:n tuki- ja tasoitustullisopimusta pidemmälle etenkin sopimuksen soveltamisalan ja läpinäkyvyyden suhteen. Neuvoteltu sopimuskokonaisuus sisältää valtiontukien osalta tukien läpinäkyvyyttä ja konsultaatioita koskevia määräyksiä, jotka täydentävät WTO:n sääntöjä. Määräykset kattavat tavara- ja palvelukaupan ohella myös palvelujen kaupan tuet. Erityisiä ehtoja asetetaan määrältään ja kestoaltaan rajoittamattomille lainojen ja sitoumusten takauksille sekä tuille, jotka myönnetään maksukyvyttömillä ja vaikeuksissa olevilla yrityksillä. Osapuolet sitoutuvat varmistamaan, että yritykset käyttävät kyseisiä tukia vain määritellyn politiikkatavoitteen toteuttamiseksi. Määräystä sovelletaan kauppaa ja kilpailua vääristäviin valtiontukiin, joiden yhteismäärä on vähintään 170 000 SDR (Special Drawing Rights) kolmessa vuodessa yritystä kohti. Saavutettu tulos vastaa Suomen tavoitteita.

Teollis- ja tekijänoikeuksien suoja

Suomen tavoitteena oli parannettu teollis- ja tekijänoikeuksien suojan taso ja määräysten tehostettu toimeenpano. Neuvotellut sopimukset sisältävät päivitettyjä määräyksiä muun muassa tekijänoikeuksista, tavaramerkeistä, mallioikeuksista, patenteista, julkaisemattoman tiedon ja liikesalaisuuksien suojasta, maataloustuotteiden maantieteellisistä merkinnöistä sekä immateriaalioikeuksien toimeenpanosta mukaan lukien näitä koskevat rajatoimet. Mainituilla aloilla sovittiin yhteisistä periaatteista ja luotiin puitteet entistä läheisemmälle yhteistyölle tulevaisuudessa täydentäen WTO:n sopimusta teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista (TRIPS). Tavoitteena oli myös parantaa sääntely-ympäristön ennustettavuutta. Maantieteellisten merkintöjen suoja täydentää olemassa olevan sopimuksen listaa suojatuista maataloustuotteista, ml. alkoholijuomat. Listaa voidaan täydentää sopimusten voimaan astumisen jälkeen. Saavutettu tulos vastaa Suomen tavoitteita.

Kauppa ja kestävä kehitys

Suomen tavoitteena olivat kauppaa ja kestävä kehitystä koskevat sopimusmääräykset, joilla edistetään kansainvälisten ympäristösopimusten ja työelämän oikeuksia koskevien sopimusten ja standardien noudattamista sekä tehokasta toimeenpanoa. EU:n ja Chilen voimassa olevassa sopimuksessa ei ole kauppaa ja kestävä kehitystä koskevia sopimusmääräyksiä. Neuvotellun sopimuskokonaisuuden kestävä kehityksen luvuissa vah-

vistetaan osapuolten sitoutuminen eri kansainvälisiin ympäristö-, ilmasto- ja työelämän-oikeuksia koskeviin sopimuksiin. Osapuolet sitoutuvat myös edistämään vastuullista liiketoimintaa sekä OECD:n asianmukaisen huolellisuuden ohjeita.

Lisäksi sopimuspuolet antavat sopimusten yhteydessä yhteislausuman kaupasta ja kestävästä kehityksestä. Yhteislausumassa osapuolet vahvistavat sitoutumisensa Kansainvälisen työjärjestön ILO:n ydinsopimuksiin. Yhteislausumassa todetaan, että osapuolet toivottavat työsuojelun tervetulleeksi osaksi ydinsopimuksia ja pyrkivät ratifioimaan nämä sopimukset. Osapuolet vahvistavat yhteislausumassa myös sitoutumisensa Pariisin ilmastopopimukseen. Yhteislausumassa todetaan, että kun EU-Chile -väliaikainen kauppasopimus astuu voimaan, osapuolet käynnistävät 12 kuukautta kestävä prosessin, jossa arvioidaan sekä kestävä kehityksen luku että tarpeen mukaan muita tekstiosioita. Mahdollisesti mukaan tulisi uusi EU:n lähestymistapa, jossa tiettyjen kestävä kehitystä koskevien määräysten rikkomuksissa voidaan viimeisenä keinona käyttää kauppaetuojen purkamista sanktiona, jos vastapuoli ei noudata riitatapauksia tarkastelevan, itsenäisen asiantuntijaneelin päätöstä. Lisäksi arvioidaan, sisällytetäänkö Pariisin ilmastopopimus olennaisena osana väliaikaiseen kauppasopimukseen ja sitä kautta laajennettuun puitesopimukseen. Olennaisiksi osiksi määriteltyjen sopimusvelvoitteiden rikkomisen voi johtaa vastatoimiin. Saavutettu tulos vastaa Suomen tavoitteita.

Kauppa ja sukupuolten välinen tasa-arvo

Suomi piti tärkeänä edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa kaupassa. Suomen tavoitteena oli sisällyttää sopimukseen tasa-arvon edistämistä ja syrjinnän kieltoa koskevat määräykset sekä määräykset osapuolten välisestä yhteistyöstä. Sopimuksiin on sisällytetty viittaukset keskeisiin kansainvälisiin sopimuksiin, tasa-arvon edistämistä ja syrjinnän kieltoa koskevat määräykset sekä määräykset osapuolten välisestä yhteistyöstä. Saavutettu tulos vastaa Suomen tavoitteita.

Hyvät sääntelykäytännöt ja avoimuus

Suomen tavoitteena oli lisätä sääntelyn avoimuutta ja parantaa yritysten mahdollisuuksia saada tietoja voimassa ja suunnitteilla olevista yritysten toimintaan vaikuttavista määräyksistä. Neuvotelluissa sopimuksissa on sitoumuksia hyvistä sääntelykäytännöistä, joilla parannetaan tietoisuutta osapuolten sääntelyprosesseista ja mahdollistetaan riittävä tiedonsaanti tulevista merkittävistä sääntelysuunnitelmista. Siinä lisätään julkisia kuulemismahdollisuuksia, vaikutusarvioita ja varmistetaan se, että säädökset ovat saatavilla helposti sähköisesti yhdestä paikasta. Sopimuksissa on lisäksi yleisiä sääntelyn avoimuutta koskevia määräyksiä, joiden tarkoituksena on lisätä sääntely-ympäristön ennustettavuutta ja parantaa yritysten mahdollisuuksia saada tietoa osapuolten voimassa olevista tai voimaan tulevista laeista ja asetuksista, säännöistä, hallinnollisista tai oikeudellisista päätöksistä tai hallinnollisista tai oikeudellisista menettelyistä. Tulos vastaa tavanomaista EU:n kauppasopimusta ja Suomen tavoitteita.

Pienet ja keskisuuret yritykset

Suomen tavoitteena oli, että sopimus helpottaa pienten ja keskisuurten yritysten kaupankäyntimahdollisuuksia. Sopimuksen mukaan EU ja Chile perustavat pienille ja keskisuurille yrityksille nettisivun, josta yritykset saavat tietoa eduistaan. Lisäksi nimetään EU:n ja Chilen yhteyshenkilöt, jotka huolehtivat pienten ja keskisuurten yritysten tarpeista ja auttavat löytämään yrityksille mahdollisuuksia uusilta markkinoilta. Tämä vastaa Suomen tavoitteita.

Riitojenratkaisu

Suomen tavoitteena oli tehokas ja sitova riitojenratkaisumekanismi osapuolten välisten, sopimuksen sisältöä koskevien erimielisyyksien ratkaisua varten. Sopimus sisältää tehokkaan, sitovan riitojenratkaisumekanismin, joka noudattaa keskeisiltä osiltaan EU:n aiempien kauppasopimusten sisältöä. Osapuolet sitoutuvat ratkaisemaan kaikki sopi-

mukseen liittyvät riitansa sopimuksessa määrättyjen menettelyjen mukaisesti. Vaihtoehtoisesti kantaja voi viedä riidan siihen soveltuvan toisen kansainvälisen sopimuksen (kuten esimerkiksi WTO) mukaiseen menettelyyn ratkaistavaksi. Menettelyt eivät voi olla vireillä samanaikaisesti eikä samaa riitaa voida käsitellä kahdesti, paitsi tilanteessa, jossa ensisijainen riitojenratkaisufoorumi ei onnistu riidan ratkaisussa sopimuksessa mainituissa tilanteissa. Riidat pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan konsultaatioissa. Jos ratkaisua ei saada aikaan, osapuolella on aina oikeus viedä asia riippumattoman välimiestuomioistuimen käsiteltäväksi. Sopimus sisältää yksityiskohtaiset määräykset konsultaatioiden ja välimiespaneelin asettamisen määräajoista, menettelytavoista, välimiesten pätevyyskriteereistä jne. Välimiestuomioistuin kokoontuu kolmijäsenisenä ja se asetetaan aina erikseen kutakin riitaa varten. Välimiestuomioistuimen ratkaisu sitoo osapuolet ja on lopullinen. Kestävän kehityksen osalta sopimuskokonaisuus sisältää erillisen, sitovan riitojenratkaisumekanismin (ei kuitenkaan sanktiomahdollisuutta), ja myös investointiriidoilla on oma menettelynsä. Saavutettu tulos vastaa Suomen tavoitteita.

Laajennetun puitesopimuksen investointisuoja ja investointien riitojen ratkaisua koskeva osa

Investointisuoja ja investointien riitojenratkaisu kuuluvat toukokuussa 2017 annetun Euroopan unionin tuomioistuimen lausunnon (2/15) mukaisesti jaettuun toimivaltaan. Tuomioistuin katsoi 2017 lausunnossaan, että aiemmin valmistunut EU:n ja Singaporen välinen vapaakauppasopimus kuuluu unionin yksinomaiseen toimivaltaan lukuun ottamatta jaettuun toimivaltaan kuuluvia sijoitusten suojaa koskevia määräyksiä, siltä osin kuin ne liittyvät muihin kuin suoriin ulkomaisiin sijoituksiin unionin ja Singaporen tasavallan välillä, sijoittajan ja valtion välistä riitojen ratkaisua koskevia määräyksiä sekä edellä mainittuihin liitännäisiä institutionaalisia määräyksiä. Chilen kanssa tehtävän sopimuskokonaisuuden kohdalla jaettuun toimivaltaan kuuluvat investointisuoja ja investointien riitojen ratkaisu on näin ollen sisällytetty osaksi laajennettua puitesopimusta, joka tehdään sekasopimuksena. Kyseinen luku ei kuulu puitesopimuksen väliaikaisen soveltamisen piiriin.

Sisällön osalta neuvottelutulos vastaa hyvin Suomen tavoitetta saada aikaan nykyaikainen sopimus, joka turvaa investoinneille mahdollisimman hyvän oikeussuojan ja oikeusvarmuuden, mutta ei kuitenkaan estä osapuolia kehittämästä syrjimätöntä lainsäädäntöä legitiimien politiikkatavoitteidensa mukaisesti. Lisäksi saavutettiin tavoite sisällyttää sopimukseen tehokas ja ennakoiva sijoittajan ja valtion välinen investointien riitojenratkaisumenettely, jolla perustetaan unionin politiikan mukaisesti investointituomioistuin samalla kun osapuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä monenvälisen investointituomioistuimen perustamiseksi.

Sopimuskokonaisuus on Euroopan unionin ensimmäinen sijoitussuojan sisältävä sopimus Latinalaisen Amerikan maan kanssa ja vastaa unionin uudistettua investointipolitiikkaa. Sopimukseen liittyy tulkintapöytäkirja, jossa selvennetään sopimuksen sääntelyoikeuden mahdollistavan Pariisin ilmastopesopimuksen nojalla tehdyt toimenpiteet.

Sopimuksen liitteenä on tulkintaselitys, jolla osapuolet vahvistavat, että niiden investojien olisi oltava varautuneita siihen, että osapuolet toteuttavat Pariisin ilmastopesopimuksen sitoumuksiaan ja että perustetun tuomioistuimen ja muutoksenhakutuomioistuimen olisi otettava sitoumukset asianmukaisesti huomioon.

Korruption torjuntaa koskeva pöytäkirja

Laajennetun puitesopimuksen yhteyteen on tehty erillinen korruption ehkäisemistä ja torjumista koskeva pöytäkirja ("the Protocol on the Prevention of and Fight against Corruption"), jonka soveltamisala on rajoitettu – se koskee vain kauppaa ja kaupan liitännäisto-

menpiteitä. Pöytäkirja on kattava ja siinä nojataan Suomen tavoitteiden mukaisesti vahvasti korruptiota koskeviin kansainvälisiin sitoumuksiin, suosituksiin ja periaatteisiin. Suomen tavoitteiden mukaisesti pöytäkirjassa tunnustetaan eksplisiittisesti tarve lisätä läpinäkyvyyttä sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Osapuolet tekevät harkintansa mukaan myös koulutus- ja tiedotuskampanjoita korruption torjunnan osalta. Saavutettu tulos vastaa Suomen tavoitteita.

Institutionaalinen kehys ja yleiset ja loppumääräykset

Laajennetulla puitesopimuksella luodaan institutionaalinen kehys, joka koostuu yhteisneuvostosta, sekakomiteasta ja temaattisista alakomiteoista. Yhteisneuvosto seuraa sopimuksen tavoitteiden saavuttamista ja valvoo sen täytäntöönpanoa muiden komiteoiden avustamana. Suomi korosti neuvotteluissa kansalaisyhteiskunnan roolin huomioimista. Laajennettuun puitesopimukseen sisältyy kansalaisyhteiskunnan kuulemismekanismit, jonka puitteissa molempien osapuolten kansalaisyhteiskuntaa voidaan kuulla kaikista sopimuksen määräyksistä.

Väliaikaisen kauppasopimuksen institutionaalinen rakenne koostuu kauppaneuvostosta, kauppakomiteasta ja useista alakomiteoista, jotka seuraavat sopimuksen tavoitteiden saavuttamista ja valvovat sen täytäntöönpanoa.

Laajennetulla puitesopimuksella otetaan käyttöön menettely sitä varten, jos jompikumpi osapuoli ei täytä sopimuksesta johtuvia velvoitteitaan. Kauppaa koskevan osan osalta sovelletaan kyseisessä osassa määrättyjä erityismekanismeja. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toinen osapuoli ei ole täyttänyt sopimuksen olennaisiksi osiksi kuvattua velvollisuutta (demokratian periaatteiden, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen sekä joukkotuhoukseen leviämisen estäminen), se voi ryhtyä aiheellisiin toimenpiteisiin, joihin voi sisältyä myös sopimuksen soveltamisen keskeyttäminen joko osittain tai kokonaan. Määräys vastaa tältä osin Suomen neuvottelutavoitteita, koska se sisältää sopimuksen olennaisten osien rikkomiseen liittyvän neuvottelu- ja sanktiomenettelyn. Jos osapuoli katsoo, että toinen osapuoli ei ole täyttänyt jotain muuta kuin sopimuksen olennaiseksi osaksi määriteltä määräystä (pl. kauppaa koskevan osion määräykset), sopimusmääräykset mahdollistavat neuvottelumenettelyn yhteisneuvostossa ja viime kädessä sopimuksen tiettyjen osien (pl. kauppaa koskevat määräykset) soveltamisen keskeyttämisen.

Laajennetun puitesopimuksen loppumääräyksissä on sovittu myös sopimuksen voimaantulosta, väliaikaisesta soveltamisesta ja sopimuksen irtisanomisesta. Sopimuksessa määrätään mahdollisuudesta soveltaa sopimusta väliaikaisesti joko kokonaan tai osittain. Komission ehdotuksen mukaisesti sopimusta olisi tarkoitus ennen sen voimaantumista soveltaa väliaikaisesti kaikilta muilta osin paitsi kauppaa koskeva osio ja konsuliviranomaisten antamaa suojelua ja veroasioita koskevat artikkelit. Sopimus olisi voimassa toistaiseksi, ja se korvaa voimaan tullessaan sekä vanhan assosiaatiosopimuksen että väliaikaisen kauppasopimuksen.

Väliaikainen kauppasopimus tulee sen loppumääräysten mukaan voimaan, kun EU ja Chile ovat ilmoittaneet sisäisten menettelyidensä loppuunsaattamisesta. Väliaikainen kauppasopimus korvaa voimaantullessaan vanhan assosiaatiosopimuksen kauppaa koskevan osan.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Määräykset kansainvälisten sopimusten neuvottelemiseen ja hyväksymiseen sovellettavasta menettelystä EU:ssa sisältyvät Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen

(SEUT) 218 artiklaan. SEUT 218 artiklan 5 kohdan mukaan neuvosto tekee neuvottelijan ehdotuksesta päätöksen, jolla annetaan lupa sopimuksen allekirjoittamiseen ja tarvittaessa sen väliaikaiseen soveltamiseen ennen sen voimaantuloa.

Komissio on ehdottanut laajennetun puitesopimuksen aineelliseksi oikeusperustaksi SEUT-sopimuksen liikennettä koskevia 91 artiklan 1 kohtaa ja 100 artiklan 2 kohtaa, kauppapolitiikkaa koskevaa 207 artiklaa sekä kolmansien maiden kanssa tehtävää taloudellista, teknistä ja rahoitusyhteistyötä koskevaa 212 artiklaa.

Komissio on ehdottanut väliaikaisen kauppasopimuksen aineelliseksi oikeusperustaksi SEUT-sopimuksen liikennettä koskevia 91 artiklan 1 kohtaa ja 100 artiklan 2 kohtaa sekä kauppapolitiikkaa koskevaa 207 artiklan 4 kohtaa.

Jos sopimusten aineellisina oikeusperustoina käytetään edellä mainittuja oikeusperustoja, tekee neuvosto päätökset sopimusten allekirjoittamisesta ja tekemisestä unionin puolesta määräenemmistöllä SEUT 218 artiklan 8 kohdan mukaisesti.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Neuvoston päätökset sopimusten allekirjoittamisesta eivät edellytä Euroopan parlamentin kuulemista tai hyväksyntää. Parlamentille kuitenkin tiedotetaan asiasta menettelyn kaikissa vaiheissa SEUT 218 artiklan 10 kohdan mukaisesti.

Neuvoston päätökset sopimusten tekemisestä edellyttävät Euroopan parlamentin hyväksyntää SEUT 218 artiklan 6(a) kohdan mukaisesti.

Kansallinen valmistelu

Ulkoministeriö on valmistellut asiaa ja tehnyt yhteistyötä neuvotteluiden aikana valtioneuvoston kanslian sekä eri sektoriministeriöiden kanssa.

U-jatkokirjettä on käsitelty ulkosuhdejaoston kirjallisessa menettelyssä 9.–10.10.2023 ja kauppapoliittisen jaoston kirjallisessa menettelyssä 9.–10.10.2023.

Eduskuntakäsittely

Eduskunnalle annettiin neuvotteluvaltuutuksesta tietoja 19.06.2017 päivätyllä E-kirjeellä E 51/2017 vp. Suuri valiokunta katsoi ulkoasiainvaliokunnan näkemyksen mukaisesti, ettei kirje antanut aihetta toimenpiteisiin.

Eduskunnalle on toimitettu sopimuksen neuvottelemisesta U-kirjelmä U 32/2021 vp. Suuri valiokunta yhtyi ulkoasiainvaliokunnan kannan mukaisesti valtioneuvoston kantaan (SuVEK 58/2021 vp).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Laajennettu puitesopimus tehdään sekasopimuksena, joka sisältää sekä unionin että jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Puitesopimuksen poliittista vuoropuhelua ja yhteistyötä koskevan osan toimivallan jako ei ole yksiselitteinen, koska kyse on EU:n ja sen jäsenvaltioiden kolmannen valtion kanssa tekemästä sopimuksesta, jonka sopimusvelvoitteet ovat sekä unioniin että sen jäsenvaltioihin kohdistuvia yhteistyövel-

voitteita. Puitesopimuksen kauppaoision määräyksiin sisältyy muihin kuin suoriin ulkomaisiin sijoituksiin liittyviä sijoitusten suojaa koskevia määräyksiä, sijoittajien ja valtion väliseen riitojenratkaisuun liittyviä määräyksiä sekä näihin liittyviä institutionaalisia määräyksiä, jotka kuuluvat Unionin tuomioistuimen EU:n ja Singaporen välisestä vapaakauppasopimuksesta antaman lausunnon (2/15) mukaan jaettuun toimivaltaan.

Laajennetun puitesopimuksen voidaan arvioida sisältävän lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, jotka kuuluvat Suomen toimivaltaan. Siten laajennetun puitesopimuksen hyväksymisen voidaan arvioida edellyttävän eduskunnan suostumusta. Esimerkiksi laajennetun puitesopimuksen ihmis- ja perusoikeuksia sekä joukkotuhoojaseiden vähentämistä koskevat määräykset muodostavat sopimuksen olennaisen osan ja niiden rikkomisessa on kyse sopimusrikkomuksesta. Tällaiset määräykset kuuluvat sanktiomekanismiin yhdistettynä perustuslakivaliokunnan lausunnossa 31/2001 vp tarkoitetun sitovuuksensa vuoksi lainsäädännön alaan. Myös muihin kuin suoriin ulkomaisiin sijoituksiin liittyvien sijoitusten suojaa koskevien määräysten ja sijoittajien ja valtion väliseen riitojenratkaisuun liittyvien määräysten voidaan arvioida sisältävän kansalliseen toimivaltaan ja lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä.

Väliaikainen kauppasopimus on tarkoitus tehdä unionisopimuksena, joka sisältää EU:n yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvia määräyksiä.

Sopimuskokonaisuuteen voidaan arvioida sisältyvän määräyksiä yhteistyöaloista, jotka käsittelevät Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:ssä Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan kuuluvaksi säädettyä alaa (esimerkiksi liikenne, koulutus ja kulttuuri, ympäristö ja luonnonvarat, terveys). Sopimuskokonaisuuden kauppaa koskevat määräykset sisältävät palveluiden ja investointien sekä julkisten hankintojen osalta kauppasopimukseen tavanomaisesti sisällytettävän Ahvenanmaata koskevan varauman. Varaumalla tavoitellaan sitä, että Ahvenanmaa voi rajoittaa kiinteän omaisuuden ostoa sekä palveluiden tarjoamista Ahvenanmaalla henkilöiltä, joilla ei ole kotiseutuoikeutta.

Taloudelliset vaikutukset

Neuvotellulla sopimuskokonaisuudella ei ole merkittäviä vaikutuksia valtion talousarvioon, mutta sillä on myönteisiä vaikutuksia EU:n ja Chilen välisille kaupallisille suhteille sekä yhteistyölle. Sopimuskokonaisuus avaa uusia mahdollisuuksia kaupalle ja investoinneille ja helpottaa suomalaisten yritysten tuotteiden ja palveluiden pääsyä Chilen markkinoille. Vuonna 2022 Suomen tavaravienti Chileen oli 281,7 miljoonaa euroa ja tuonti 83 miljoonaa euroa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

COM(2023) 431 final
COM(2023) 434 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Pilvi Taipale, lähetystöneuvos, UM ASA-30, puh. 050 563 9424
Kent Wilska, yksikönpäällikkö, UM KPO-30, puh. 040 530 4889
Suvi Järvelä-Hagström, lähetystöneuvos, UM KPO-30, puh. 050 569 1588
Elina Tölö, lainsäädäntösihteeri, UM OIK-20, puh. 050 344 9738

VAHVA-tunnus

EU/297/2023

Liitteet

Viite